

AANVULLEND ECOLOGISCHE TOETSING
DEELLOCATIE A

TUSSEN KASTEEL EN WIJCHENS MEER

TE WIJCHEN

Ecologie

Rapportage ecologische toetsing Deellocatie A

tussen kasteel en Wijchens Meer te Wijchen

Opdrachtgever	Gemeente Wijchen Postbus 9000 6602 HA Wijchen
Rapportnummer	7381.002
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	15 augustus 2019
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. M.H.M. Gijsbers
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik ontwikkelingsgebied en omgeving.....	2
	2.2 Voorgenomen ontwikkeling	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Vogels	10
	5.2 Vleermuizen.....	12
	5.3 Overige zoogdieren	14
	5.4 Reptielen.....	16
	5.5 Amfibieën.....	16
	5.6 Vissen	16
	5.7 Ongewervelden.....	17
	5.8 Vaatplanten.....	17
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	18
	6.1 Algemene broedvogels.....	18
	6.2 Vleermuizen.....	18
	6.3 Steenmarter, bunzing en wezel	19
	6.4 Bever	19
	6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren	20
	6.6 Algemene amfibieën en vissen.....	20
	6.7 Overige soort(groep)en	21
7	HOUTOPSTANDEN	22
8	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	23

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Wijchen opdracht gekregen voor het uitvoeren van aanvullende ecologische toetsing van de ontwikkeling op deellocatie A van het project tussen kasteel en Wijchens Meer te Wijchen.

De aanvullende ecologische toetsing heeft als doel om de reeds uitgevoerde quickscan flora en fauna te actualiseren (Econsultancy rapport: 7381.001 d.d. 25 september 2018), nu het ontwerp bestemmingsplan bekend is. Tevens dient het onderzoek inzicht te geven in de uitvoerbaarheid van het (globaal bestemmingplan), de belemmeringen en eventueel benodigde vergunningen en ontheffingen.

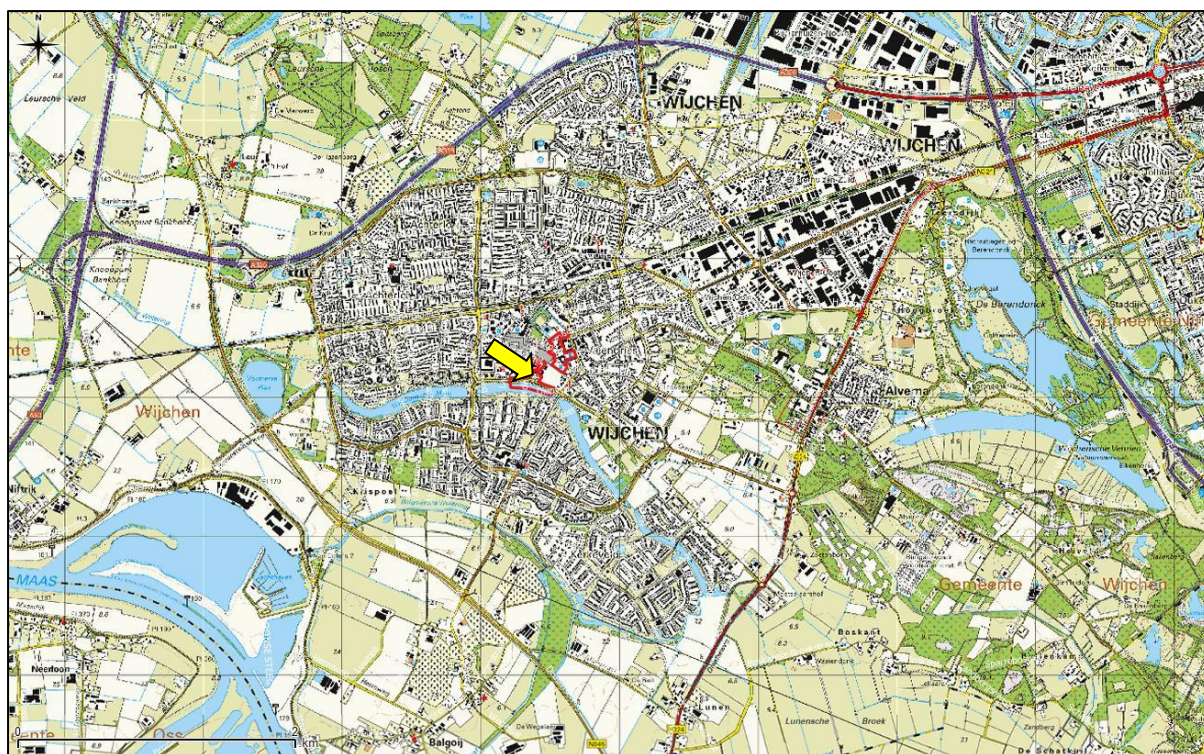
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik ontwikkelingsgebied en omgeving

Het ontwikkelingsgebied ($\pm 5,5$ ha) is gelegen tussen het kasteel en de Wijchens Meer, in de kern van Wijchen. Deelgebied A, waar dit onderzoek op gericht is, ligt tussen de Wijchens Meer en de Oosterweg ($\pm 2,9$ ha). In figuur 1 is de topografische ligging van het ontwikkelingsgebied A weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de ontwikkelingslocatie X = 178.561, Y = 424.243.

Figuur 1. Topografische ligging van het ontwikkelingsgebied A.

Deellocatie A bestaat aan de zuidzijde uit een gedeelte van de Wijchens Meer met zijn oevers. Aan de oever is tevens een kleine bosschage aanwezig. Ten noorden van de oevers ligt een wandelpad omringd met groenstrook en enkele bomen. Het grasveld rondom het gedenkmontument maakt tevens deel uit van deellocatie A alsmede de weg 'de Meerdreef' en het fietspad daarlangs. Verder is deellocatie A bebouwd met het pand van uitvaartscentrum Jan Wessels met bijbehorend achterterrein. De pastorietauin maakt tevens deel uit van deellocatie A. In figuur 2 is de luchtfoto van deellocatie A weergegeven.

De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de ontwikkelingslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens de uitgevoerde veldbezoeken op de locatie.

Figuur 2. Luchtfoto deellocatie A en directe omgeving.

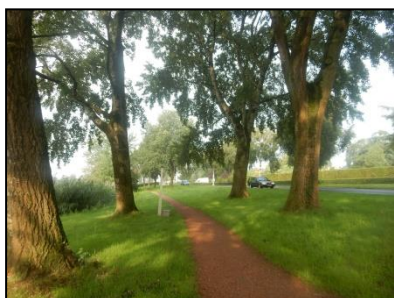
Figuur 3. Wijchens meer.

Figuur 4. Oeverzone.

Figuur 5. Grasveld langs het meer.

Figuur 6. Bomen rondom Wijchens Meer.

Figuur 7. Fietspad langs de Meerdreef.

Figuur 8. Grasveld met bomen rondom gedenkmonument.

Figuur 9. Gedenkmonument.

Figuur 10. Uitvaartcentrum.

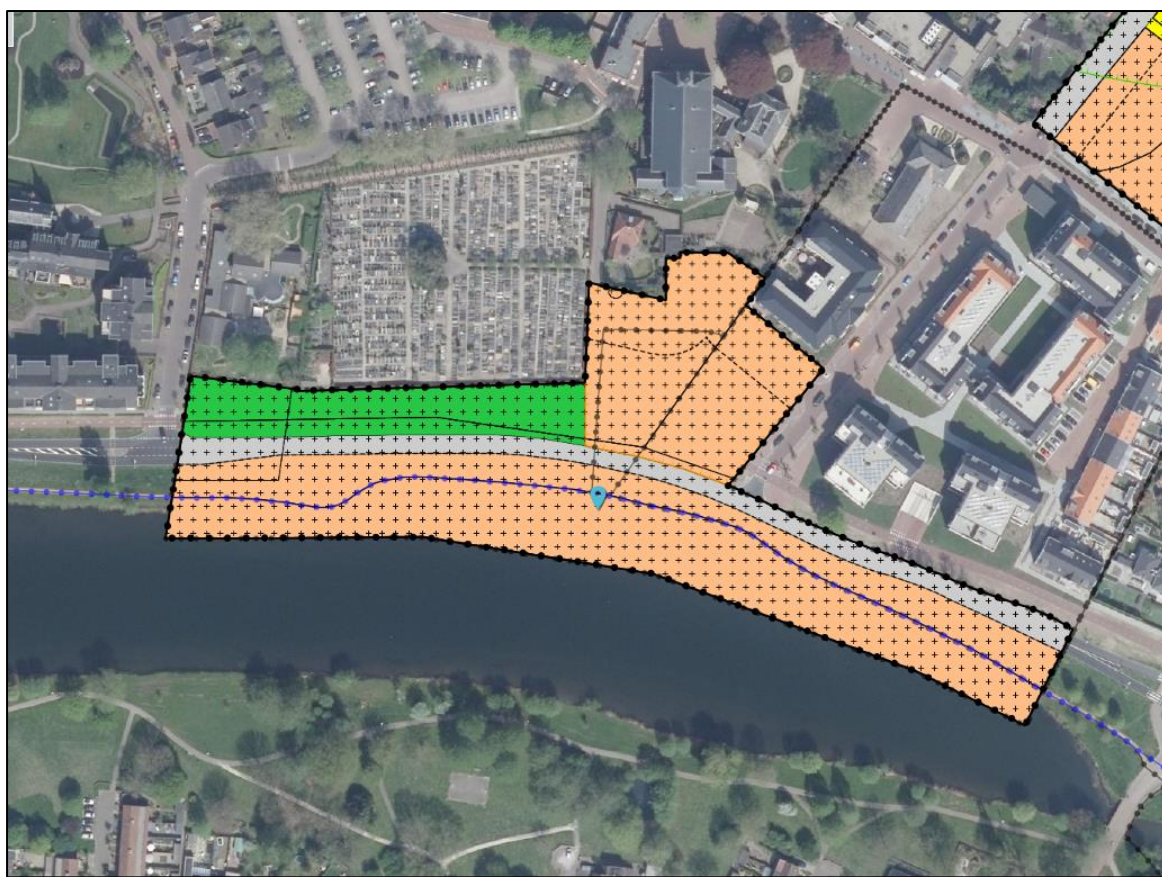
Figuur 11. Pastorietauin.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De ontwikkeling heeft als doel een kwaliteitsimpuls te geven voor het gehele centrum van Wijchen. Daarnaast moet het project de “parels” Kasteel Wijchen, Wijchens Meer en de Markt met elkaar verbinden. Voor deellocatie A staat in figuur 12 het ontwerpbestemmingsplan weergegeven. Binnen dit bestemmingsplan zijn de grootste delen aangewezen als de bestemming ‘Gemengd uit te werken’ en enkele delen als bestemming ‘Groen’ en ‘Verkeer’. Aangezien de exacte invulling van het gedeelte ‘Gemengd uit te werken’ nog niet bekend is, wordt er uitgegaan van een worst-case benadering.

De uitgangspunten hierbij zijn hierbij mogelijk sloop van het aanwezige uitvaartcentrum en kap van aanwezige bomen en verwijdering van het groen in de kasteeltuin, nabij het gedenkmonument en aan of nabij de oevers van het meer. Daarnaast is rekening gehouden met het bebouwen van delen die nu groen zijn en het bouwen aan de oevers van het meer. Daarnaast wordt in de beoordeling rekening gehouden met realisatie van recreatiemogelijkheden bestaande uit:

- Waterpaviljoen/kleinschalig horeca
- Ligweides
- Waterspeeltuin
- Fluisterbootjes/suppen

Figuur 12. Ontwerp bestemmingsplan deellocatie A.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van veldbezoeken en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het eerste verkennend veldbezoek is afgelegd op 4 september 2018. Op 1 juli 2019 heeft een tweede veldbezoek plaatsgevonden in het kader van onderhavige actualisatierapportage. Tijdens de veldbezoeken is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende de veldbezoeken is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen binnen de ontwikkelingslocatie. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Data-bank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

Het uitgevoerde onderzoek is een onderzoek naar de ecologische potenties van de onderzoekslocatie alsmede een haalbaarheidsstudie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep versturend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk,

genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. In stedelijk gebied betreft voornamelijk soorten als huismus, gierzwaluw, slechtvalk en roek.

Huisumus

De bebouwing binnen deellocatie A (het uitvaartcentrum) is niet geschikt als nestlocatie voor de huismus. Dit vanwege de afwezigheid van een dakpannen dak en het ontbreken van overige potentiële nestlocaties voor de huismus. Tevens zal bij verwijdering van het groen binnen deellocatie A geen sprake van het verloren gaan van essentieel foerageergebied. Dit vanwege het beperkt aantal wintergroene beplanting dat verwijderd wordt tezamen met de aanwezigheid van veel geschikte beukenhagen langs de naastgelegen begraafplaats die kunnen dienen als schuil- en foerageermogelijkheid. Negatieve effecten ten aanzien van de huismus zijn bij de voorgenomen ontwikkeling op deellocatie A uit te sluiten.

Gierzwaluw

De bebouwing binnen deellocatie A is niet geschikt als nestlocatie van de gierzwaluw door de aanwezigheid van een plat dak en/of het ontbreken van geschikte openingen tot ruimtes onder het dak of in de dakrand. Negatieve effecten ten aanzien van de gierzwaluw zijn bij de voorgenomen ontwikkeling op deellocatie A uit te sluiten.

Slechtvalk

De gebouwen binnen deellocatie A zijn te laag voor een nestlocatie voor de slechtvalk. Daarbij zijn binnen de ontwikkelingslocatie geen nestlocaties van de slechtvalk bekend en zijn bij eerdere onderzoeken tijdens het broedseizoen van deze soorten in de directe omgeving van de ontwikkelingslocatie geen waarnemingen van laagvliegende slechtvalken gedaan. De aanwezigheid van nestlocatie van de slechtvalk binnen het ontwikkelingsgebied kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten.

Steenuil en kerkuil

Voor steenuil en kerkuil zijn vanwege de afwezigheid van nestlocaties, als knotwilgen met geschikte holtes, boerenschuren of nestkasten geen geschikt nestlocaties binnen de ontwikkelingslocatie aanwezig. Vanwege de afstand tot geschikte nestlocaties in de omgeving tezamen met de ligging in de dorpskern is een essentiële functie als foerageergebied tevens uitgesloten. Negatieve effecten ten aanzien van deze soorten bij de voorgenomen ontwikkeling kunnen worden uitgesloten.

Overige jaarrond beschermde broedvogels

In de bomen op en in de directe omgeving (tot circa 50 meter) van de ontwikkelingslocatie zijn geen (potentiële) nesten aangetroffen van in Gelderland jaarrond beschermde soorten als buizerd, roek,

sperwer, havik en ransuil. Tevens zijn geen sporen gevonden als braakballen, ruiveren, prooiresten of plukplaatsen, waardoor de aanwezigheid van een nest van deze soorten redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Mogelijk gebruiken deze soorten de onderzoekslocatie wel als foerageerhabitat. Boven- genoemde soorten hebben echter dusdanig groot foerageergebied dat de voorgenomen ontwikkeling niet zal leiden het verloren van essentieel foerageergebied.

5.1.2 Broedvogels (vogels met jaarrond beschermd nest bij zwaar ecologisch belang)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten, mezen en bosuil, of makers van grote nesten als ekster. Daarnaast vallen ook de in de omgeving voorkomende soorten als torenvalk en ijsvogel in deze categorie. Voor deze soorten geldt dat de nestlocatie enkel jaarrond beschermd is, indien er zwaarwegende ecologische belangen zijn en onvoldoende alternatieve in de omgeving om als nestlocatie te gebruiken.

Torenvalk

In de parochietuin binnen deellocatie A is een torenvalkenkast aanwezig (zie figuur 13). Tijdens het veldbezoek zijn rondom de kast geen sporen van torenvalk gevonden of waarneming van torenvalk gedaan. Daarbij is de kast geplaatst midden in het dorpscentrum, waar weinig geschikt leefgebied beschikbaar is voor deze soort. Dit tezamen met het ontbreken van waarnemingen tijdens eerdere veldbezoeken in de omgeving maakt dat het gebruik van de kast als nestlocatie redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Verstoring van een nestlocatie van de torenvalk kan worden uitgesloten.

Figuur 13. Torenvalkenkast in kasteeltuin.

Bosuil

Voor de bosuil zijn geen geschikte nestlocaties als nestkasten of grote boomholtes aangetroffen op de ontwikkelingslocatie. Tevens zijn direct aangrenzend aan het gebied geen geschikte nestlocaties voor de bosuil aangetroffen. Negatieve effecten ten aanzien van een nestlocatie van de bosuil kunnen worden uitgesloten.

Ijsvogel

Over de gehele Wijchens Meer binnen deellocatie A, lopend van de Westerdreef tot aan het Oosterpark, zijn waarnemingen van een ijsvogel bekend. De oevers nabij de ontwikkelingslocatie vormen een potentiële broedlocatie, omdat de oevers hier relatief steil zijn. Dit gedeelte van de Wijchens Meer is echter relatief drukbezocht waardoor een broedgeval niet te verwachten is. Daarbij zijn in de directe omgeving vergelijkbare oevers aanwezig (onder andere de overzijde van het meer), waar de ijsvogel alternatieve nestlocaties ter beschikking heeft. Er zijn dan ook geen zwaarwegende ecologische redenen, waarom de ijsvogel in dit geval een jaarronde bescherming zou moeten hebben.

Overige soorten

Op de ontwikkelingslocatie zijn in de bomen geen grote nesten van soorten als ekster of zwarte kraai aangetroffen. Wel zijn verspreid over de projectlocatie op deellocatie A potentiële nestholtes geschikt voor soorten als pimpelmees, koolmees, boomkruiper en grote bonte specht aangetroffen. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van bovengenoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben, vanwege voldoende alternatieve nestlocaties in de omgeving.

5.1.3 Overige broedvogels (niet jaarrond beschermd)

Door de aanwezigheid van bomen en struiken zijn binnen de ontwikkelingslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene broedvogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst, tijtjaf, fitis, turkse tortel en houtduif. Aan de meeroevers zijn daarnaast nestlocaties bekend van soorten als knobbelzwaan, grauwe gans, meerkoet, waterhoen, krakeend, kleine karekiet, bosrietzanger, zwartkop en tuinfluiter. Deze broeden zowel op de projectlocatie als rondom de overige oevers van het Wijchens Meer. Bij kap van bomen, verwijdering van het groen en werkzaamheden aan oevers als mede bij start van de voorgenomen recreatieactiviteiten kunnen broedgevallen van deze soorten mogelijk verstoord en vernietigd worden.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010), NDFF en bekende inventarisatie is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

Het aanwezige uitvaartcentrum binnen ontwikkelingslocatie A is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Dit vanwege open stootvoegen in spouwmuren die toegang verlenen tot de ruimte in de spouw (zie figuur 14). Deze soorten kunnen de verblijfplaatsen gebruiken als kraam-, zomer-, paar- en mogelijk milde winterverblijfplaats. Bij sloop en/of renovatie van dit pand is mogelijk van verstoring en vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Figuur 14. Open stootvoegen uitvaartcentrum.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In de bomen nabij het herdenkingsmonument zijn twee doorlopende holtes gevonden die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (zie figuur 15 en 16). De overige bomen binnen de ontwikkelingslocatie bevatten geen geschikte holtes voor vleermuizen. Bij kap van desbetreffende bomen kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen als ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, water-vleermuis en gewone grootoorvleermuis verstoord en vernietigd worden.

Figuur 15. Een van de bomen nabij herdenkingsmonument met geschikt holte voor vleermuizen.

Figuur 16. Ligging bomen met vleermuisgeschikte holtes binnen het ontwikkelingsgebied deellocatie A (gele stippen).

Foerageerhabitat

De delen van de Wijchens Meer zullen gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden als foerageergebied door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, waternvleermuis, bosvleermuis en meervleermuis. De plannen zullen echter geen aantasting van essentieel foerageergebied vormen. Dit doordat de ontwikkelingslocatie slechts een relatief klein deel van het gehele meer betreft. Mocht hier een deel van verdwijnen dan blijven er in de toekomst voldoende alternatieve foerageermogelijkheden aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De Wijchens Meer met zijn oevers vormt een potentiële vliegroute voor vleermuizen. Verstoring van deze vliegroute door kap van deel van bomen of plaatsing van enkele verlichtingspunten aan een zijde van de Wijchens Meer zal niet leiden tot verloren gaan van een essentiële route langs het meer, omdat vleermuizen langs het overige deel van de Wijchens Meer en zijn oevers kunnen blijven vliegen.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten. Volgens verspreidingskaarten en de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie bewoningssporen van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren binnen de provincie Gelderland waargenomen: bever, bunzing, eekhoorn, das, steenmarter en steenmarter.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Eekhoorn

De bomen binnen deellocatie A zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten of geschikte nestholtes voor eekhoorn. Deze zijn niet aangetroffen binnen de ontwikkelingslocatie. Negatieve effecten ten aanzien van de eekhoorn zijn niet aan de orde bij de voorgenomen plannen.

Das

Op en in de directe omgeving van deellocatie A (binnen 200 meter) zijn geen dassenburchten aangetroffen. Daarbij is de ontwikkelingslocatie te geïsoleerd gelegen van de bekende dassenburchten in het Oosterpark waardoor gebruik als foerageergebied niet te verwachten is. Dit tezamen met ontbreken van sporen van de das nabij de oevers van de Wijchens Meer op deellocatie A maakt dat negatieve effecten ten aanzien van de das kunnen worden uitgesloten door de voorgenomen ontwikkeling.

Steenmarter

Deellocatie A vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken grotendeels gebouwen en schuurtjes als verblijfplaats. Echter, kunnen in de zomerperiode tevens takkenrillen, takkenhopen, dichte struwelen en holen in bosschages. In de bosschage aan de meeroevers zijn enkele holen en takkenhopen aanwezig (zie figuur 18). Bij kap en verwijdering van groen in deze bosschage kan mogelijk een vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter verstoord en vernietigd worden.

Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen als de in de omgeving voorkomende bunzing en wezel zijn sinds maart 2019 beschermd in de provincie Gelderland, waar dit tijdens het eerdere onderzoek in 2018 niet het geval was. De bosschage aan het meer van deellocatie A vormt geschikt habitat voor de in de omgeving voorkomende bunzing en wezel. De soorten maken gebruik van oude hopen van onder andere konijnen, mollen en muizen, maar ook houtwallen, steenhopen, holle bomen, ruimtes onder boomwortels, hooizolders en stallen. Desbetreffende soorten hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. In de oude hopen van konijnen en muizen alsmede in de takkenhopen in de oeverbosschage (zie figuur 17), kunnen deze kleine marterachtigen hun verblijfplaats hebben op deellocatie A. Bij kap en verwijdering van groen in deze bosschage kan mogelijk een vaste rust- en verblijfplaatsen van de wezel en bunzing verstoord en vernietigd worden.

Figuur 17. Geschikte dagrustplaats voor marterachtigen.

Bever

In de omgeving van de Wijchens Meer komt de bever voor. Binnen deellocatie A is een beverburcht ontdekt in de bosschage aan de oever. Daarnaast bevinden zich in de omgeving van de Wijchens Meer nog twee andere beverburchten. Het gehele meer maakt deel uit van het leefgebied van deze bever. Bij kap van de bosschage aan de meeroevers wordt de beverburcht vernietigd. Daarnaast kunnen bouwactiviteiten en recreatieve activiteiten binnen 50 meter van de burcht leiden tot verstoring van de burcht en daarmee het verloren gaan van de functionaliteit van de beverburcht. Daarnaast kan, zonder het nemen van maatregelen, mogelijk verstoring optreden van essentieel foerageergebied van de bever bij de voorgenomen kap van de bosschage. Negatieve effecten ten aanzien van de bever zijn, zonder het nemen van maatregelen, aan de orde.

Overige soorten

Het voorkomen van overige streng beschermde grondgebonden zoogdieren is vanwege het ontbreken van een geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen en/of op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten.

5.3.2 Licht beschermde soorten

De ontwikkelingslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, haas, mol en diverse muizensoorten. Boven- genoemde soorten kunnen mogelijk verstoord worden bij de voorgenomen ingreep.

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON en de NDFF is in de omgeving van Wijchen de levend- barende hagedis de enige reptielensoort die is waargenomen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De levendbarende hagedis wordt voornamelijk waargenomen in bossen, bosranden, heideterreinen en structuurrijke weg- en spoorbermen. Deze habitattypes zijn niet binnen de ontwikkelingslocatie aan- wezig. Daarbij zijn in de omgeving van de Wijchens Meer niet eerder levendbarende hagedissen waargenomen. Waarnemingen in de omgeving hebben enkel betrekking op het gebied de Hatertse en Overasseltse vennen verder ten oosten van Wijchen. Negatieve effecten ten aanzien van reptielen kunnen worden uitgesloten.

5.5 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON en de NDFF zijn in de omgeving van Wijchen de vol- gende beschermde amfibieënsoorten waargenomen: poelkikker, alpenwatersalamander, kamsala- mander, knoflookpad, rugstreeppad en heikikker.

De Wijchens Meer zelf vormt geen geschikt voortplantingshabitat voor beschermde amfibieënsoorten. Dit mede door de hoge dichtheden aan vis in de Wijchens Meer. Dit tezamen met het ontbreken van waarnemingen binnen of in de directe omgeving van het ontwikkelingsgebied en de geïsoleerde lig- ging ten opzichte van bekende voortplantingswateren, maakt dat de aanwezigheid van streng be- schermde soorten kan worden uitgesloten. Wel biedt de omgeving van de Wijchens Meer onderko- men aan algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine water- salamander. Deze soorten kunnen tevens de oevers op de ontwikkelingslocatie gebruiken als land- habitat. Dergelijke algemene soorten kunnen bij verwijderen van het groen en werkzaamheden aan de oevers mogelijk verstoord worden.

5.6 Vissen

Het gedeelte binnen de ontwikkelingslocatie van de Wijchens Meer vormt geen optimaal habitat voor de grote modderkruiper die in het rivierengebied voorkomt. Dit vanwege de grote diepte van de Wij- chens Meer en het ontbreken van een natuurvriendelijke oever in tegenstelling tot de delen tussen de Meerdreef en de Westerdreef. Daarbij is deze soort tijdens eerdere inventarisaties in de Wijchens Meer in het verleden niet waargenomen (Natuurbalans Divergens, 2006). Dit tezamen maakt dat de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de grote modderkruiper redelijkerwijs kan wor- den uitgesloten binnen de ontwikkelingslocatie. Overige beschermde vissoorten zijn niet in de omge- ving van Wijchen bekend.

Wel zijn in de Wijchens Meer waarnemingen bekend van algemene vissoorten als brasem, blank- voorn, snoekbaars, tiendoornige stekelbaars, snoek, karper, zeelt en winde. Mochten bij de heront- wikkeling werkzaamheden aan de watergang en zijn oevers plaatsvinden dan kunnen deze algemene vissoorten mogelijk verstoord worden.

5.7 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Daarbij zijn in de directe omgeving geen waarnemingen van beschermde libellen bekend. Negatieve effecten ten aanzien beschermde libellen zijn niet aan de orde bij de voorgenomen ontwikkeling.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. In de omgeving zijn enkel waarnemingen bekend van de grote vos. Deze soort is enkel op de Hatertse en Overasseltse Vennen aangetroffen. Voor deze soort is geen geschikte waardplant aanwezig binnen het ontwikkelingsgebied. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vlindersoorten zijn niet aan de orde.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn binnen het ontwikkelingsgebied uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde binnen het ontwikkelingsgebied aanwezig en/of er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de ontwikkelingslocatie.

5.8 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Het plangebied bestaat uit bebouwing, verharding, groenstroken, oevers en een watergang. De meeste beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming komen niet voor in deze habitattypes. In de omgeving van Wijchen is enkel de beschermde drijvende waterweegbree waargenomen (bron: ndff.nl). Nabij de oevers is deze plant niet aangetroffen tijdens diverse veldbezoeken. Vernietiging van groeiplaatsen van deze plant is bij de voorgenomen ontwikkeling niet aan de orde.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep binnen deellocatie A van het ontwikkelingsgebied kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Algemene broedvogels

Uitvoeringsperiode werkzaamheden

Voor de broedvogels die te verwachten zijn geldt in dit geval dat indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd en oeverwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden er op voorhand geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot in groen of aan de oever broedende vogels. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedvogel op het moment van de ingreep.

Gebruiksfase recreatieve voorzieningen

Voor de algemene broedvogels, die in de omgeving van de toekomstige recreatieve voorzieningen op of nabij het meer broeden, geldt dat deze vogels bij in gebruik name van recreatieve voorzieningen in het broedseizoen kunnen opschrikken door geluid en betreding van mensen nabij nesten. Uit onderzoek van Alterra en Bureau Waardenburg (Otterburg *et al.*, 2008; Krijgsveld 2008) blijkt echter dat bij vogels op den duur gewenning kan optreden. Geadviseerd wordt om in gebruik name van recreatieve voorzieningen tenminste 2 maanden voorafgaand aan het broedseizoen te starten, zodat dan wel vogels niet gaan broeden bij de recreatieve voorzieningen of dan wel gewenning optreedt aan de recreatieve voorzieningen en activiteiten. Op deze wijze wordt significante verstoring van broedgevalen voorkomen en vindt geen overtreding plaats van de Wet natuurbescherming.

6.2 Vleermuizen

Indien het uitvaartcentrum gesloopt/gerenoveerd worden of een van de bomen met doorlopende holtes gekapt worden dan zou in het geval van een verblijfsfunctie van vleermuizen de ontwikkeling wel kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Gelet op de geschiktheid van de bebouwing en holtebomen voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van de bebouwing of bomen voor vleermuizen te kunnen vaststellen bij sloop of renovatie van de panden of kap van desbetreffende bomen. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode mei tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Bij aanwezigheid van een verblijfplaats van een vleermuisensoort dient ten behoeve van sloop, renovatie en/of kap een ontheffing te worden aangevraagd voor het verstoren/vernietigen van een verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaatsen verblijfplaats behouden dienen te blijven. Deze maatregelen zullen in dat geval onder andere kunnen bestaan het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, sloop/kap buiten de kwetsbare periode en het realiseren van voorzieningen in de nieuwbouw.

Aangezien de maatregelen gerealiseerd kunnen worden in de omgeving binnen de ontwikkelingsruimte van deellocatie A of in de directe omgeving ervan tezamen met het groot openbaar belang van het project is de verwachting dat de ontheffing verkregen zal worden. Er worden ten aanzien van vleermuizen, na het verkrijgen van de ontheffing, geen belemmeringen verwacht ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling binnen deellocatie A.

6.3 Steenmarter, bunzing en wezel

In de provincie Gelderland behoren de bunzing, wezel en steenmarter tot de beschermde inheemse diersoorten. Deellocatie A biedt door de aanwezige bosschage aan oever potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor de steenmarter, bunzing en wezel. Het verwijderen van boom- en struikopstanden alsook het verwijderen van takkenhopen en/of graafwerkzaamheden kan leiden tot verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen van bovengenoemde marterachtigen. Middels aanvullend onderzoek dient vastgesteld te worden of er vaste rust- en plaatsen aanwezig zijn van steenmarter, bunzing en/of wezel in de periode maart-augustus.

Bij het aantreffen van een vaste rust- en/of verblijfplaats van bunzing, wezel en/of steenmarter op deellocatie A vindt verstoring en vernietiging plaats verblijfplaats bij de voorgenomen verwijdering van de bosschage aan de oever van het meer. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen in de omgeving te garanderen dienen maatregelen genomen te worden. Deze maatregelen bestaan onder andere uit het aanbieden van nieuwe geschikte verblijfplaats en het verwijderen van de verblijfplaats in de minst kwetsbare periode. Deze maatregelen dienen bij aanwezigheid van een verblijfplaats ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincie Gelderland, middels een ontheffingsaanvraag.

Aangezien de maatregelen gerealiseerd kunnen worden in de omgeving binnen de ontwikkelingsruimte van deellocatie A of in de directe omgeving ervan tezamen met het groot openbaar belang van het project is de verwachting dat de ontheffing verkregen zal worden. Er worden ten aanzien van steenmarter, bunzing en/of wezel na het verkrijgen van de ontheffing, geen belemmeringen verwacht ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling binnen deellocatie A.

6.4 Bever

Voor de bever geldt dat bij verwijdering van de bosschage aan de oever en recreatieve activiteiten binnen 50 meter van de burcht leiden tot verstoring van de burcht en daarmee het verloren gaan van de functionaliteit van de beverburcht. Zowel de realisatie van de recreatievoorzieningen aan de oever als het gebruik van de Wijchens Meer door fluisterboten en suppen kan leiden door het verlies van functionaliteit van de burcht. Bij de voorgenomen realisatie van recreatieve voorzieningen binnen de planlocatie dienen maatregelen genomen te worden om de functionaliteit voor de bever in de Wijchens Meer te behouden, zoals het aanbieden van een alternatieve burchtlocatie, het ongeschikt maken van de burcht in de minst kwetsbare periode en het realiseren van voldoende alternatieve foerageermogelijkheden. Daarnaast dienen maatregelen genomen te worden om verstoring van de suppen en fluisterboten op de nieuwe locatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen middels een ontheffingsaanvraag ter goedkeuring te worden gelegd bij de provincie Gelderland.

Voor de recreatieve voorzieningen aan de oever (ligweiden, waterpaviljoen/kleinschalig horeca en waterspeeltuin) is de verwachting dat de plannen haalbaar zijn. Dit vanwege het feit dat er mogelijkheden bestaan om een nieuwe alternatieve geschikte burchtlocatie buiten de invloedsfeer van de voorzieningen te realiseren binnen de Wijchens Meer zelf, tezamen met het groot openbaar belang

van de gehele ontwikkeling tussen 'Kasteel en Wijchens Meer'. Belemmering voor realisatie van recreatieve voorzieningen op de meeroever worden, na het verkrijgen van een ontheffing, niet voorzien.

Bij een beperkte recreatieve activiteiten op het water (fluisterboten en suppen) is het naar verwachting mogelijk om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de bever te garanderen door het nemen van maatregelen. Dit aangezien bevers snel kunnen wennen aan menselijke activiteit binnen hun leefgebied (bron: kennisdocument Bever, BIJ12). Plotselinge verstoring van een (nieuwe) burcht dient echter wel voorkomen te worden middels het nemen van maatregelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het voor fluisterboten/suppen ontoegankelijk maken van het gebied binnen de verstoringafstand van deze burcht. Een reële vraag om te stellen is wel of de recreatieve eisen gesteld aan wateractiviteiten van de fluisterboten en de suppen op het meer, verenigbaar zijn met de ecologische eisen die nodig zijn om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de bever te garanderen. Mits dit het geval is worden geen belemmering voorzien voor de ontwikkeling, na het verkrijgen van een ontheffing.

6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten algemene soorten zoogdieren als egel, konijn en diverse muizensoorten geldt bij verwijdering van het groen mogelijk verstorend kan zijn. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Indien noodzakelijk dient een aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden.

6.6 Algemene amfibieën en vissen

Voor de te verwachten amfibieën en vissen geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om al het redelijkerwijs mogelijke te doen om het doden en verwonden als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen en schade van de werkzaamheden te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht wordt in dit geval, indien redelijkerwijs mogelijk, geadviseerd om bij eventuele werkzaamheden aan de waterloop van de Wijchens Meer maatregelen te nemen om negatieve effecten tot een minimum te beperken. De maatregelen kunnen kort samengevat worden:

1. Werkzaamheden aan de watergang laten plaatsvinden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van amfibieën en vissen en voor de kwetsbare vorstperiode voor vissen. Dit wil zeggen dat werkzaamheden aan de watergangen het beste kunnen plaatsvinden in de periode september-februari, maar enkel bij watertemperaturen boven 4 graden Celsius. Tabel I geeft de meest gunstige periode weer voor werkzaamheden aan de watergang.
2. Werkzaamheden in één richting uitvoeren om de aanwezige vissen en amfibieën de mogelijkheid geven weg te vluchten.
3. Indien ook baggerwerkzaamheden voor de ontwikkeling plaatsvinden wordt geadviseerd om tijdens de werkzaamheden de aanwezige bagger op de kant te deponeren en eventueel aanwezige individuen terug te plaatsen in de watergang, bij voorkeur in een deel waar geen werkzaamheden plaatsvinden.

7 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De houtopstand op de onderzoekslocatie is gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht in het kader van de Wet natuurbescherming. Wel is de gemeentelijke kapverordening van toepassing.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft van de gemeente Wijchen opdracht gekregen voor het uitvoeren van aanvullende ecologische toetsing van de ontwikkeling op deellocatie A van het project tussen kasteel en Wijchens Meer te Wijchen.

De aanvullende ecologische toetsing heeft als doel om de reeds uitgevoerde quickscan flora en fauna te actualiseren (Econsultancy rapport: 7381.001 d.d. 25 september 2018), nu het ontwerp bestemmingsplan bekend is. Tevens dient het onderzoek inzicht te geven in de uitvoerbaarheid van het (globaal bestemmingplan), de belemmeringen en eventueel benodigde vergunningen en ontheffingen.

De ontwikkeling heeft als doel een kwaliteitsimpuls te geven voor het gehele centrum. Daarnaast moet het project de “parels” het Wijchens Kasteel, Wijchens Meer en de Markt met elkaar verbinden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op het ontwikkelingsgebied voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel II. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid deelgebied A voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	het verwijderen van groen en werkzaamheden aan oevers buiten het broedseizoen uitvoeren tevens dient gestart te worden met de recreatieve activiteiten tenminste twee maanden voor de start van het broedseizoen.
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja ¹	afhankelijk van nader onderzoek	¹ aanvullend onderzoek nodig bij sloop/renovatie uitvaartcentrum en/of kap van bomen met holtes geschikt voor vleermuizen
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	geen sprake van verloren essentiële vliegroute
Grondgebonden zoogdieren	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel en algemene muizensoorten
	Steenmarter, wezel en bunzing	ja	mogelijk	ja ²	afhankelijk van nader onderzoek	² aanvullend onderzoek nodig bij verwijdering bosschage aan de oevers van meer
	bever	ja	ja ³	ja ³	ja ³	³ mits bouwactiviteiten en recreatieve activiteiten binnen 50 meter van de burcht plaatsvinden en daardoor leiden tot verstoring van de burcht zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel en algemene muizensoorten
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	zorgvuldig handelen i.v.m. aanwezigheid van algemene amfibieënsoorten als gewone pad,

Soortgroep	Geschied habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
					bruine kikker en kleine watersalamander bij werkzaamheden aan de watergang
Reptielen	nee	nee	nee	nee	-
Vissen	ja	mogelijk	nee	nee	zorgvuldig handelen i.v.m. aanwezigheid van algemene vissoorten bij werkzaamheden aan de watergang
Ongewervelden	nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	nee	nee	nee	nee	gemeentelijke kapverordening is wel van toepassing

Conclusie ecologische resultaten en benodigde vergunningen en ontheffingen

Op basis van onderhavige quickscan flora en fauna dient bij sloop en/of renovatie van de bebouwing dan wel kap van bomen met geschikte holtes voor vleermuizen middels aanvullend veldonderzoek duidelijkheid te worden verkregen over de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Bij het verwijderen van de bosschage aan de Wijchens Meer dient tevens nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter, bunzing en wezel. Bij aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen of bovenstaande marterachtigen dienen maatregelen genomen te worden om de functionaliteit van de verblijfplaatsen in het gebied te behouden en dient tevens een ontheffing aangevraagd.

Voor de bever geldt dat bij verwijdering van de bosschage aan de oever en het uitvoeren van recreatieve activiteiten binnen 50 meter van de burcht verstoring van de burcht plaatsvindt en daarmee het de functionaliteit van de beverburcht verloren gaat. Bij de voorgenomen realisatie van recreatieve voorzieningen binnen de planlocatie dienen maatregelen genomen te worden om de functionaliteit voor de bever in de Wijchens Meer te behouden. Deze maatregelen dienen ter goedkeuring te worden gelegd bij de provincie Gelderland middels een ontheffingsaanvraag.

Overtredingen ten aanzien van algemene broedvogels kunnen verder op voorhand voorkomen worden door verwijdering van groen, oeverwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Tevens dient gestart te worden met de recreatieve activiteiten tenminste twee maanden voor de start van het broedseizoen om negatieve effecten ten aanzien van broedvogel te voorkomen. Verder dient de zorgplicht in acht te worden genomen.

Met betrekking tot beschermde houtopstanden worden geen bezwaren voorzien ten aanzien van de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling.

Conclusie belemmeringen en haalbaarheid ontwikkeling

Aangezien de ecologische maatregelen om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats te behouden gerealiseerd kunnen worden in de omgeving tezamen met het groot openbaar belang van het project is de verwachting dat de benodigde ontheffing verkregen zal worden voor bever. Hetzelfde geldt voor een eventuele ontheffing voor vleermuizen, steenmarter, wezel en bunzing. Wel geldt specifiek voor de fluisterboten en de suppen op het meer dat het een reële vraag om te stellen of de recreatieve eisen gesteld aan wateractiviteiten van de fluisterboten en de suppen op het meer, verenigbaar zijn met de ecologische eisen die nodig zijn om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de bever te garanderen. Mits dit wel het geval is worden ook voor dit specifieke gedeelte van het plan geen belemmeringen voorzien voor de ontwikkeling, na het verkrijgen van een ontheffing.

Econsultancy
Boxmeer, 15 augustus 2019

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden 2008. Bureau Waardenburg b.v. rapport nr. 08-173.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, periode 2009-2019

Ottburg et al. 2008. Alterra. Vuurwerk en Vogels.

Literatuur Gelderland

van Kessel, N. & J. Kranenborg 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Kurstjens, G., P. Calle & B. Peters 2006. De libellen van de Gelderse Poort: natuurlijk rivierenlandschap soortenrijker dan verwacht. Brachytron 9(1&2): 49-57.

Limpens, H.J.G.A. 2005. Vleermuizen in de Gelderse Poort. Een onderzoek naar het voorkomen en landschapsgebruik van vleermuizen in het rivierenlandschap van de Gelderse Poort. VZZ-rapport 2005.25. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

te Linde, B. & L.J. van den Berg 2003. Atlas van de flora van Oost Gelderland. Stichting de Maandag, Ruurlo.

Majoor, F., V. de Boer & J. van Diermen 2008. Broedvogels in de Gelderse Poort. Trends vanaf 1990 en recente ontwikkeling 2002-2007. SOVON-inventarisatierapport 2008/3. SOVON, Beek-Ubbergen.

Spitzen - van der Sluijs, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L. Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge & P.J.H. Struijk 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 - 2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Literatuur Wijchens Meer en omgeving

BTL advies. Flora- en faunaonderzoek Wijchens Meer fase III.

Econsultancy. Vleermuizenonderzoek (4207.001) Kasteellaan 22-24 te Wijchen.

Econsultancy. Quickscan flora en fauna (6645.001) Oosterpark te Wijchen.

Gemeente Wijchen. Notitie stand van zaken dassenburcht en dassenwissels Oosterpark maart 2018.

Natuurbalans. Visstandbemonstering & Visstandbeoordeling watergang waterschap Rivierenland 2006.

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofoever, gestreepte waterroofoever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmis, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttorten of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. 3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

